

**ӘЛ - ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ПЕДАГОГИКА ЖӘНЕ БІЛІМ БЕРУ МЕНЕДЖМЕНТІ КАФЕДРАСЫ
ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГИКА ЖӘНЕ ӨЗІН-ӨЗІ ТАНУ МАМАНДЫҒЫ**

7-дәріс. Педагогикалық диагностиканың міндеттері мен әдістері.

Тексерген: Молдасан Қ.Ш

Орындаған: Ерғали М.С

Жоспар:

- Педагогикалық диагностиканың міндеттері;
- Педагогикалық диагностиканың әдістері;

Кіріспе

Педагогикалық диагностика - педагогикалық ғылымның бір саласы және сонымен қатар практикалық педагогиканың негізгі формасы болып табылады. Қазіргі жалпы ғылыми көзқарасқа сүйенсек, «диагностика» дегеніміз- белгілі бір объектінің ахуалын танып білу немесе оның тәртібінің болжауы мен сол тәртібіне әсер етуінің мүмкіншіліктері туралы шешім қабылдау мақсатында сол объектінің негізгі параметрлерін тез тіркеу жолымен содан кейін оны белгілі бір диагностикалық категорияға жатқызу жүйелерін тану болып табылады.

Сондықтан, педагогикалық диагностика деген кезде, біз диагностикалық танымның белгілі бір объектілер, яғни психикасы бар нақты адамдар туралы айтамыз. **Педагогикалық диагностиканың зерттеу объектісі** – педагогикалық үдеріс болып табылады. Педагогикалық диагностика педагогикалық үдерістегі өзгерістерді оқушы бойындағы өзгерістермен байланыстыра болжайды.

«Педагогикалық диагностика» ұғымын дұрыс түсіну үшін философия мен психологиядағы диагностиканың жалпы теориясын қарастыруымыз қажет. Өйткені педагогикалық диагностика философия мен психологиядағы диагностикаға заңды жалғасы болып табылады.

Диагностиканың әртүрлі ғылым саласында пайда болуын тарихи хронологиялық аспектіде қарастыратын болсақ, алғаш рет «диагностика» термині антикалық дүниеде кездеседі.

Диагностика жасау үрдісі, оны кезеңдерге бөлу ғалымдардың еңбектерінде әртүрлі көрініс тапқан.

Мысалы, Е.И.Воробьева диагностика жасау үдерісін мынадай кезендерге бөлінеді:

- Жүйенің жалпы және дәл қазіргі кездегі жағдайы туралы мәліметтерді жинақтау;
- Үдерістің (немесе объектінің), жүйенің үйлесімді жұмыс істеуін сипаттайтын, жүйенің негізгі параметрлері туралы ақпараттың болуы;
- Жүйенің нақты жағдайын оңтайлы анықтауға мүмкіндік беретін ақпараттың екі немесе одан да көп түрін салыстыру;
- Басқару сигналын жасап шығару, яғни жүйені үйлесімді күйге келтіру үшін қажетті әсер ету;
- Болжау – егер киліксе және әртүрлі килігу тәсілдері қолданылса немесе ештеңе килікпесе не болатынын алдын ала болжау;
- Практикалық тәсілдердің көмегімен жүйені басқару бағдарламасын жүзеге асыру.

Диагностика жасау үдерісі кезеңдерінің екінші бір түрін Корч Ивонна ұсынады:

- ❖ Объектіні диагностикалық тексеру және диагностикалық ақпараттарды жинақтау;
- ❖ Мәліметтерді өңдеу диагноздың болжамды түрін құрастыру;
- ❖ Дифференциалды диагностика;
- ❖ Диагнозды негіздеу және бағалау;
- ❖ Объектіні қосымша тексеру және жеткіліксіз ақпараттарды жинау.

Педагогикалық диагностиканың мәнін оның атқаратын функциялары арқылы талдауға болады.

Педагогикалық диагноз - бір ғана сөзден тұрмайды, кең мағынада жүйелі түрде болады. Қазіргі педагогикалық диагностикада педагогикалық диагноз - ауруды анықтамайды, сонымен қатар психологиялық ауруларға болжам жасамайды. Педагогикалық диагноз кез - келген сау адамға қойылып, сонымен қатар психикалық қасиеттердің комплекстік бейнесін береді,- қабілеттілігін, стилін және адамның өзіне байланысты себептерін, Мысалы,бір адамда бір уақытта бірден бірнеше қабілеттер анықталады: креативтік дамуының жоғары деңгейі, вербальдық(ауызша) интеллекттің орташа деңгейі, социалдық табысқа жетуінің негізі, себептердің негізінде зейінді концентрациялау қабілеттілігінің төмен деңгейі.

Педагогикалық диагностиканың мақсаты - адамның қайсы педагогикалық қасиеттері өзара қайшылықтарға ұшырағанын анықтау. Бұл ішкі конфликтті шешуге көмектеседі. Педагогикалық диагностикада норма деген ұғымның үлкен маңызы бар. Норманың екі түрі болады: статистикалық және социокультуралық. Бірінші түрі- стильдік және мотивациялық қасиеттерді бағалау үшін пайдаланады. Екіншісі - қабілеттерді және жетістіктерді бағалау үшін. Статистикалық норма - өлшенетін қасиеттің орта диапазоны.

Социокультуралық норма - қоғамда қажет қасиеттің деңгейі.

Барлық жағдайда ғылыми және практикалық педагогикалық диагностика өзіне тән бірнеше міндеттерді шешеді. Олар мыналар:

- 1.Адамдағы белгілі бір психологиялық сапалар мен мінез - құлық ерекшеліктерінің бастамасын анықтау.
- 2.Бұл сапаның даму деңгейін анықтау, оның белгілі бір сапалық және сандық көрсеткіштерінде көрініс табуын анықтау.
- 3.Қажет болған жағдайда адамның (мінез- құлық) диагностикаланған мінез құлық және психологиялық ерекшеліктерін сипаттау.
- 4.Әр түрлі адамдардағы бұл сапалардың даму деңгейін салыстыру.

Педагогикалық диагностика әдістердің ішінде жобалық әдістер бірінші орын алады. Бұл әдістер бланктық, сұраулы және суретті болады. Жылдан жылға олардың қолданылуы жиелеп келеді, осы топтың әдісі валидтік және информативтік болып бөлінеді. Келесі әдістің тобы-объективтік-манипуляциалық. Мұндағы есептер нақты заттар түрінде беріледі, оларды жинау, жасау немесе бұзу керек. Педагогикалық диагностика әдістердің топтарға бөлінуіне сүйеніп, негізгі өлшемдерді анықтап, кең түрде топтастыруға болады.

Өлшемдер төмендегідей болады:

1. Әдістеде қолданылатын тест есептердің түрлері.
2. Әдістеде қолданылатын тест материалының жайы.
3. Зерттелетін адамның тест материалын ұсыну формасы.
4. Педагогикалық диагностика нәтижелерінің қорытындылау үшін қолданылатын мәліметтердің сипаттамасы.
5. Әдістедегі тест нормасының бар болуы.
6. Әдістеменің ішкі құрылысы.

Пайдаланылған әдебиет:

- ❑ **«Педагогикалық диагностика» пәні / ОҚУ-
ӘДІСТЕМЕЛІК МАТЕРИАЛДАР /СЕМЕЙ-2013**